

Tulevaisuuden katujen suunnittelu – keskiössä kestävä kehitys

OPINNÄYTETYÖ, OONA TIITINEN

Oona Tiitinen

- Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan insinööri (v. 2019-2023), Turun ammattikorkeakoulu
- Erikoistuminen infratekniikkaan
- Katu- ja vesihuoltosuunnittelija AFRY:lla, 1v kokemus
- Sisäinen palo ympäristöystävällisyyteen kaupunkien & katujen suunnittelussa

Tätä on AFRY

TEOLLISET JA DIGITAALISET RATKAISUT

Elintarvike- ja lääketeollisuus
Tuote- ja ohjelmistokehitys
Automaatio
Puolustusteollisuus

PROSESSI-TEOLLISUUS

Metsäteollisuus
Kemianteollisuus ja biojalostus
Kaivos- ja metalliteollisuus
Akkuteollisuus
Ruoka- ja juomateollisuus

ENERGIA

Uusiutuva energia ja lämpövoima
Vesivoima
Ydinvoima
Sähkön siirto ja jakelu

RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Kiinteistöt ja rakentaminen
Väylät
Ympäristö
Vesi
Arkkitehtuuri

LIIKKEENJOHDON KONSULTOINTI

Energiasektori
Biotaloussektori
Markkina-analyysit
Strateginen konsultointi
Toimintojen tehostaminen
Yritys- ja rahoitusjärjestelyt

AFRY X

Digitaaliset palvelut ja tuotteet

MEITÄ ON

19 000

maailmanlaajuisesti
(v. 2023)

LIIKEVAIHTOMME

n. 2,2 miljardia

euroa v. 2022

MAAT, JOISSA TOIMISTOJA

>40

MAAT, JOISSA PROJEKTEJA

>100

Kasvun ajurit

Hiilenpoisto

Digitalisaatio

Sähköistyminen

Kiertotalous

Rakentuva kaupunki ja ympäristö

Elinkeino-
rakentaminen,
valmistuneet
kuutiot

300 344

2021

Kasvua +23 %

Myönnetyt
Rakennusluvut, asuntojen
määrä 2021

3 369

kpl

+193 lupaa vuodesta 2020

Uusiutuvien
energianlähteiden
osuus kaukolämmön
tuotannossa

75%

2021, 80 % 2020

Joukkoliikenteen
matkustajamäärät

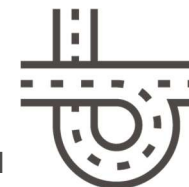
14

milj.
2021

Hyväksytyt
asemakaavat

20

Kpl
2021

Kaupungistuminen

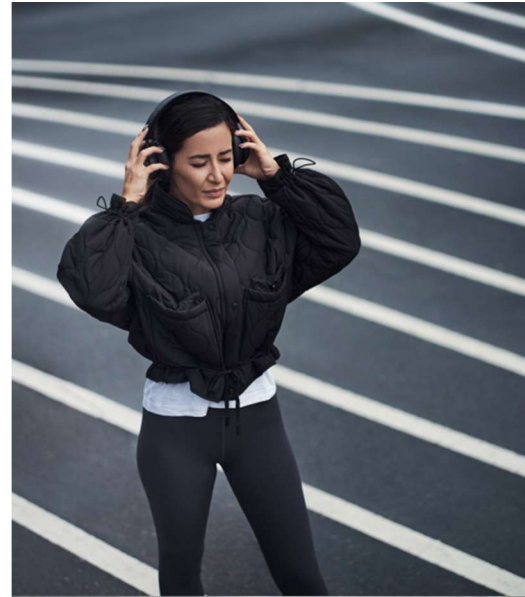
Digitalisaatio

Ilmastonmuutos

1. Aiheen tärkeys
2. Kestävä kehitys & infra
3. Katujen suunnittelu
4. Kalusto & uusiomateriaalit
5. Case Topinojankaari
6. Johtopäätökset
7. Tulevaisuus infra-alalla

Infrastruktuuri

- Kriittinen osa yhteiskuntaa
- Jokaisessa rakennushankkeessa tarvitaan infraosaamista
- Pitkä käyttöikä, jopa 100 vuotta

- Suomen ilmastotavoitteet, kestävän kehityksen tavoitteet
- Maankäyttö- ja rakennuslaki, asetukset
- Muut normit ja ohjeet

Kestävä kehitys & infra

- Pitkä elinkaari suunnittelusta käytöstä poistoon
- Kiertotalouden edistäminen

Miten kestävä kehitys voidaan huomioida?

- Olemassa olevan infran hyödyntäminen ja muokkaaminen uusiin tarpeisiin
- Säästämällä rakentamattomia alueita
- Vähäpäästöinen kalusto, vaihtoehtoiset käyttövoimat
- Uusiomateriaalit neitseellisten luonnonmateriaalien sijaan
- Suunnitteluratkaisut kuten kiertoliittymät, hulevesien viivytysaltaat

Kalusto & uusiomateriaalit nyt

Kalusto murroksessa

- Fossiiliset polttoaineet
- Sähkö
- Hybridit
- Biodiesel
- Biokaasu (metaani) ja etanoli
- Vety

Uusiomateriaalit

- Erilaiset tuhkat
- Uusiokiviainekset
- Kuitusavi
- Tuotteet
- Kehitteillä: geopolymeerit sementin tilalle

Päällystevaihtoehdot

- Matalalämpöasfaltti
- Kattohuoparouhe
- Vettäläpäisevät päällysteet
- Kehitteillä: puuasfaltti

Tilaajan tarjouspyyntö

- Tilaaja asettaa tavoitteet infrahankkeelle viimeistään tarjousvaiheessa
- Selkeät tuotevaatimukset ja suunnitteluperusteet
- Muutokset tarjouksiin:
  - Halvimman hinnan sijaan laatupisteytysjärjestelmä (mukaan päästöt)
  - Kiertotalous mukaan myös tarjouksiin
  - Elinkaariajattelu
  - Kalusto (fossiilisista polttoaineista sanktio)
  - Vähäpäästöisestä kalustosta palkitseminen, laatupisteytys

Katusuunnittelijan vaikutusmahdollisuudet

- Riippuu tilaajasta
- Parhaassa tapauksessa suunnittelija kommentoi jo alueen kaavoitusvaihetta
  - Kadun suunnitteluratkaisut laajemmin, vaihtoehdot
  - Tavoitteet koko hankkeelle
- Katusuunnittelu- ja kadunrakennussuunnittelu
  - Materiaalit
  - Työmaatoiminnot
  - Ei pysty enää vaikuttamaan kaavoitusvaiheessa päätettyihin linjauksiin
- Mitä aiemmin suunnittelija osallistetaan, sitä aiemmin pystytään välttämään teknisten virheiden mahdollisuutta ja lisähaasteita
- Koko katuhankkeen elinkaari huomioidaan paremmin hankeprosessin alusta alkaen

Kestävyys katujen suunnittelussa

Nykyään

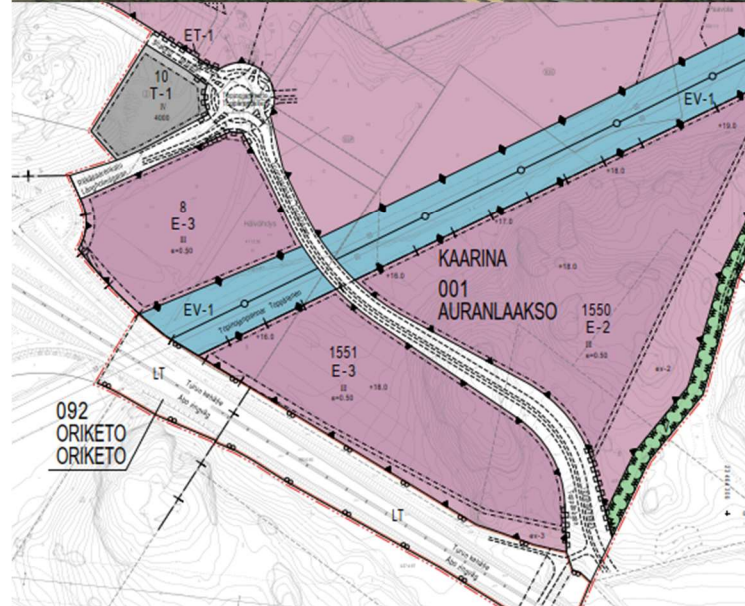
- Tietomallinnus vain suunnittelun apuna ja/tai ohjaamassa rakentamista
- Suunnittelijan oma kiinnostus, tieto ja osaaminen tärkeässä roolissa
- Uudet innovaatiot kuten pelimoottorit nostavat päätään
- Neitseellisten luonnonmateriaalien käyttö, osan materiaalin korvaaminen ympäristöystävällisillä vaihtoehdoilla
- Suunnitellaan usein moottoriajoneuvojen ehdoilla

Tulevaisuudessa

- Tietomallinnuksen hyödyntäminen koko infran elinkaaren ajan
- Selkeät ohjeet, normit, asenteiden muutos
- Tekoäly, pelimoottorit
- Kiertotalous isommin esiin
- Yhä enemmän uusiomateriaaleja ja teollisuuden sivuvirtoja käyttöön, uudet innovaatiot
- Erilainen kaupunkikuva, kevyt liikenne pääosassa, lataavat väylät

Case Topinojankaari

- Sijainti Turku
- Kiertoliittymä, Topinojankaari-
katu ja alueen
kunnallistekniikka
- Kulkeminen Topinojan
jätepuistoon paranee
- Pohjamaa savea (tyypillistä
Turussa)
- Merkittävä määrä louhintaa

Case Topinojankaari

Suunnittelussa huomioitua

- Olemassa olevan infran hyödyntäminen
- Kiertoliittymä
- Kiertotalous hankkeen sisällä, edistää myös alueen kiertotaloutta
- Luonnon monimuotoisuus maisemoinnilla, hulevesien hallinnassa huomioitu ilmastonmuutoksen vaikutus
- Pohjanvahvistus eli pilaristabilointi uusiosideaineella
- Kevennystäytön materiaalina vaahtolasi

Case Topinojankaari

Muutosehdotukset

- Merkittävän louheen määrän hyödyntäminen kohteessa
- Kiertoliittymän laatoitus ja kiveys vettäläpäiseväksi rakenteeksi, myös jalkakäytävä voi olla vettäimeyttävä
- Huleveden hyödyntäminen alueen kasvillisuuden kastelussa
- Suojavyöhyke rakennusalueen ja Topinojan väliin
- Vanhan betonisen hulevesiverkoston osien käyttö murskeena tai mm. istutusaltaina
- Uuden hv-verkoston rakentaminen uusiomuovisena betonisen ratkaisun sijaan
- Matalalämpöasfaltti
- Reunatukien vaihto uusiomateriaalisiin
- LED-valaistuksessa liiketunnistus

Johtopäätökset aiheeseen

- Verotus
- Asenteet
- Tilaajan vastuu korostuu
- Systemaattinen yhteistyö suunnitteluhankkeissa vähentää virheitä ja kustannuksia
- Vähäpäästöisempi kalusto, järkevä logistiikka
- Haasteet

Tulevaisuus infra-alalla

1

Ajoneuvojen
autonomisuus &
tekoäly

2

Suunnittelussa
visualisointi &
pelimoottorit

3

Suunnittelussa tekoäly &
etätyöskentely

4

Suunnittelussa &
rakentamisessa huomio
hulevesiin

5

Kaupungeissa
vähäpäästöiset alueet
korostuvat

6

Lataavat väylät osana
infrastruktuuria

7

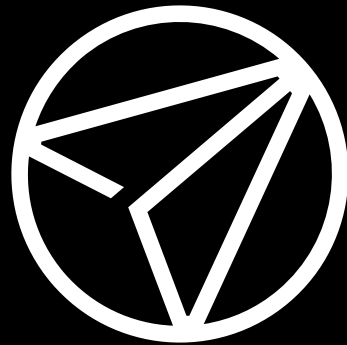
Yleiden asenteiden
muutos: hiilineutraalius
infra-alan yritysten
kilpailuetuna

Kiitos!

Oona Tiitinen
oona.tiitinen@afry.com

AFRY

ÅF PÖYRY

TURKU
ÅBO